

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **B., s. r. o., so sídlom v B., IČO: X.**, zastúpeného A., s. r. o., so sídlom v B., IČO: X., proti povinnej: **M., nar. X., bytom M., o vymoženie 612,30 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 Er 812/2010, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 CoE I21/2012-33 z 08. augusta 2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie oprávneného **o d m i e t a .**

Povinnnej náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bánovce nad Bebravou uznesením č. k. 4 Er 812/2010-16 z 11. mája 2012 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučným titulom, na podklade ktorého sa vedie predmetná exekúcia, je rozhodcovský rozsudok sp. zn. B1208470 zo dňa 04. júna 2010, ktorý vydal STÁLY ROZHODCOVSKÝ SÚD zriadený pri spoločnosti R., a. s. so sídlom v B., na základe zmluvy o úvere z 19. augusta 2005, uzavretej medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným, ktorá má povahu tzv. formulárovej zmluvy, ktorú právny predchodca oprávneného používa v rámci svojej podnikateľskej činnosti v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Okresný súd predmetnú zmluvu posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú s poukazom na znenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Z okolností uzatvárania zmluvy, s ohľadom na povahu zmluvných strán a predmet činnosti veriteľa je totiž zrejmé, že právny predchodca oprávneného konal pri uzatváraní zmluvy v rámci svojej podnikateľskej činnosti a zmluvu uzatvoril s povinným ako fyzickou osobou nepodnikateľom. Súčasťou zmluvy sú Obchodné

podmienky pre úver (verzia 2/2005), ktoré v článku 9 v rámci prechodných a záverečných ustanovení upravujú rozhodcovskú doložku nasledovného znenia: „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo ZoÚ a OP, budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody Klient prijíma návrh PB na riešenie vzájomných sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich s ZoÚ a OP, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik ZoÚ alebo OP, v rozhodcovskom konaní pred stálym rozhodcovským súdom zriadenom pri spoločnosti R., a. s., IČO: X., zapísaná v OR SR OS Bratislava 1, odd. Sa, vl. č. 3157/B /RAM/ podľa jeho vnútorných predpisov. Strany sporového konania sa rozhodnutiu RAM podriadia s tým, že toto rozhodnutie bude pre nich konečné a záväzné. Miestom rozhodcovského konania je Bratislava.“ Uvedenú rozhodcovskú doložku posúdil okresný súd ako neprijateľnú podmienku v spotrebiteľských zmluvách v zmysle ust. § 53 ods. 1 vety prvej Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 54 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka) a nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka). Zároveň ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka obsahuje len príkladný, t. j. neuzavretý výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, ktorý je zo strany zákonodarcu neustále dopĺňaný a precizovaný (v reakcii na nesprávnu aplikačnú prax). V tomto výpočte je s účinnosťou od 01. marca 2010 výslovne uvedená neprijateľná podmienka požadovania od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Len zo samej skutočnosti, že sa uvedená podmienka v tomto príkladnom výpočte v čase uzatvorenia zmluvy nenachádzala, nemožno vyvodiť, že nie je neprijateľnou podmienkou. Súd vychádzal z teleologického výkladu, teda z príslušného prameňa práva ako celku s akcentom na jeho ciele a zmysel. Poukázal na to, že zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľského práva v Občianskom zákonníku je poskytnúť spotrebiteľom v Slovenskej republike ako členskom štáte Európskej únie minimálne taký štandard ochrany, aký stanovuje smernica Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej aj „smernica 93/13/EHS“).

Svoj záver o neprijateľnej povahe rozhodcovskej doložky odôvodnil okresný súd tým, že spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom

ovplyvniť ich obsah. Ani v prejednávanej veci nemal povinný možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy, nakoľko jej súčasťou boli aj obchodné podmienky. Povaha zmluvy je adhézna, spotrebiteľ ju mohol len ako celok prijať alebo odmietnuť, pričom obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený. Výkladovým pravidlom pre posudzovanie neprimeranej povahy zmluvnej podmienky (a na základe zásady nepriameho účinku aj aplikovateľným právom) sú ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS, najmä čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1, ods. 3, čl. 6 ods. 1, vrátane prílohy. Použitie smernice sa opiera o nepriamy účinok práva Európskej únie na právne poriadky členských štátov, ktorý spočíva v povinnosti konformného výkladu. Nejde teda o priame dosiahnutie výsledku riadnym implementovaním smernice, ale o nepriame dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou - výkladom prostredníctvom rozhodnutia vnútroštátneho súdu. Keďže zmyslom, cieľom a účelom právnych noriem týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa je poskytnúť spotrebiteľom minimálne takú úroveň ochrany, aká je stanovená smernicou Rady 93/13/EHS, tak aj vnútroštátny súd je povinný vykladať predmetné ustanovenia smernice a vnútroštátneho práva tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený predmetnou smernicou.

Svoj názor o neprimeranej povahe rozhodcovskej doložky okresný súd oprel aj o stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04. júna 2009 (P. proti E.), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle smernice (93/13/EHS), ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. V prejednávanej veci na základe dodávateľom vopred stanoveného obsahu rozhodcovskej doložky rozhodoval rozhodcovský súd zvolený oprávneným. Okresný súd tiež poukázal na to, že zriaďovateľom tohto rozhodcovského súdu je podnikateľ založený v zmysle Obchodného zákonníka za účelom podnikania, ktorého cieľom je dosahovanie zisku. Právny predchodca oprávneného zmluvy uzatváral rovnako v rámci svojej podnikateľskej činnosti, pričom za prejednanie vecí v rozhodcovskom konaní zaplatil rozhodcovskému súdu poplatok. Záujmom zriaďovateľa rozhodcovského súdu teda zrejme bude, aby bol ustanovený na rozhodovanie v čo najväčšom množstve prípadov, za prejednanie ktorých mu bude prislúchať odmena, čo môže mať vplyv na jeho rozhodovanie. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojich dôsledkoch k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá

ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a tiež smernica Rady 93/13/EHS.

Podľa § 58 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých súd zastaví exekúciu, podrobne upravuje Exekučný poriadok, ustanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže urobiť, nie je explicitne dané. Z uvedeného vyplýva, že súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, ak zistí, že sú na to dané dôvody. Súd je preto povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul, bez existencie ktorého nemožno exekúciu vykonať. V danom prípade sa rozhodnutie súdu opiera práve o neexistenciu relevantného exekučného titulu. Rozhodcovský rozsudok síce nadobúda účinky rozsudku súdu, ale zákonodarca upravil postup ako zabrániť, aby sa plnenie priznané arbitrom nevymáhalo, ak okrem iného odporuje dobrým mravom. Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy (ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený), nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docelenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu, a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky zastaví. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Súd zastaví exekúciu v celom rozsahu, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok rozhodcu alebo rozhodcovského súdu, ktorý svoju právomoc odvodzoval z neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy, pretože iba tak môže naplniť cieľ čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS - postarať sa o to, aby spotrebiteľov nekalé podmienky v záujme vyššej kvality života bežných ľudí nezaväzovali. S poukazom na uvedené skutočnosti súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zároveň ju zastavil (ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku).

V závere uviedol, že o trovách exekúcie rozhodne samostatne po vydaní, prípadne po právoplatnosti rozhodnutia o zastavení exekúcie.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Trenčíne (ako súd odvolací) rozhodol uznesením č. k. 17 CoE 121/2012-33 z 08. augusta 2012 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) potvrdil ako vecne správne, pretože sa v celom rozsahu stotožnil so závermi okresného súdu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol ďalšie dôvody, ktorými zároveň reagoval na relevantné argumenty odvolania.

Súd prvého stupňa správne uviedol, že predmetnú zmluvu o úvere je potrebné posudzovať podľa ustanovení o spotrebiteľskom práve. Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa, ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov, ako tzv. silnej zmluvnej strany. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom. Nevyhnutné je preto aspoň rámcovo vymedziť, ktoré podmienky v spotrebiteľských zmluvách sa považujú za neprijateľné, pričom dôsledkom toho je, že sú neplatné.

Predmetná rozhodcovská doložka sa z dôvodov, na ktoré poukázal súd prvého stupňa, javí aj odvolaciemu súdu ako absolútne nevyvážená, a preto nekalá. Zatiaľ čo veriteľ má zjavne viaceré výhody v porovnaní so situáciou, keby bola vec prejednávaná riadnymi súdmi, oprávnený vo svojom odvolaní neuvádza, aké výhody z nej plynú pre spotrebiteľa. Na základe takejto rozhodcovskej doložky spotrebiteľ ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu stráca právo brániť sa voči nárokom veriteľa na riadnom súde v mieste svojho bydliska. Do úvahy treba pritom vziať aj ustanovenie § 106 O. s. p., ktoré pri platnej rozhodcovskej zmluve bráni konaniu pred štátnym súdom. Pre prípad vyvolania rozhodcovského konania dodávateľom sa musí spotrebiteľ podrobiť rozhodcovskému konaniu, preto nie je možné poskytnúť súdnu ochranu v rámci exekúcie, ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok a oprávneným je dodávateľ. Rozhodcovskú doložku je preto treba vykladať tak, že neodporuje citovanému zákonnému ustanoveniu iba vtedy, ak práva v exekúcii uplatňuje ako oprávnený spotrebiteľ.

Ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami súd zabezpečí bez ohľadu na povahu spotrebiteľského vzťahu, a teda dokonca aj v prípade, ak nejde o spotrebiteľský úver. Súd prvého stupňa vyvodil správny záver o tom, že zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach

inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná, a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenie pre exekútora. O túto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ podľa neho má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by sa podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu.

Keďže postup súdu prvého stupňa bol v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku a zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRK“), odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd uznesenie súdu prvého aj druhého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania oprávnený odôvodnil ustanovením § 237 písm. d/, písm. e/, písm. f/ O. s. p., t. j. že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, resp. v tej istej veci sa už prv začalo konanie, nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ako dovolací dôvod uviedol, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 O. s. p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O. s. p.).

Vadu konania v zmysle ust. § 237 písm. d/ O. s. p. videl dovolateľ v tom, že vo veci bol vydaný rozhodcovský rozsudok, ktorý má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu a je záväzný aj pre exekučný súd. Výnimku z viazanosti exekučného súdu právoplatným rozhodcovským rozsudkom predstavujú len ustanovenia § 45 ods. 1 a ods. 2 ZoRK, v zmysle ktorých môže exekučný súd aj bez návrhu zastaviť exekučné konanie, ak má rozhodcovský rozsudok nedostatky uvedené v ust. § 40 písm. a/ alebo písm. b/ (nie aj písm. c/, t. j. popretie platnosti rozhodcovskej doložky), alebo ak zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Z citovaných ustanovení teda vyplýva,

že exekučný súd je oprávnený skúmať výlučne súlad plnenia, na ktoré povinného zaviazal rozhodcovský súd so zákonom, resp. s dobrými mravmi, a to výlučne z hľadiska predmetu záväzku a nie z hľadiska platnosti jednotlivých ustanovení zmluvy o úvere a obchodných podmienok. Opätovným posudzovaním obsahu zmluvy a obchodných podmienok, ktoré tvoria podklad rozhodnutia rozhodcovského súdu, odvolací súd porušil zásadu nezmeniteľnosti a záväznosti právoplatného rozhodcovského rozsudku, keďže rozhodoval o veci, o ktorej už raz bolo právoplatne rozhodnuté. Exekučný súd nebol oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky nielen vzhľadom na prekážku veci rozsúdenej (res iudicata), ale aj pre nedostatok právomoci, keďže podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je exekučný súd povinný skúmať ex offo iba súlad exekučného titulu so zákonom, t. j. formálnu a materiálnu stránku vykonateľnosti tohto titulu, nie však jeho vecnú správnosť (správnosť jeho skutkových a právnych záverov). Ustanovenie § 153 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého môže súd v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná, nie je možné aplikovať v exekučnom konaní, keďže exekučný súd rozhoduje výlučne uznesením a exekučné konanie je nesporové. Dovolateľ tiež poukázal na to, že povinný nevyvinul žiadnu aktivitu za účelom ochrany svojich práv v rozhodcovskom konaní a ani v čase po vydaní rozhodcovského rozsudku, napriek tomu, že ZoRK mu umožňuje podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku žalobu na jeho zrušenie. Ďalej dovolateľ namietal tiež voči nesprávnemu postupu exekučného súdu, ktorý zastavil exekučné konanie podľa ust. § 45 ods. 2 ZoRK bez toho, aby najskôr rozhodol o žiadosti súdnej exekútorky o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Nepripustným vynechaním postupu podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd svoje konanie zaťažil vadou v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Existenciu tejto vady videl dovolateľ tiež v tom, že nesprávnym rozhodnutím o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a j ej zastavení sa mu ako účastníkovi exekučného konania v konečnom dôsledku odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo sa rovná odmietnutiu spravodlivosti.

Ďalej dovolateľ namietal nesprávnosť záveru odvolacieho súdu o neplatnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu jej posúdenia ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) poukazujúc na to, že len samotná skutočnosť, že zmluvné podmienky neboli so spotrebiteľom individuálne dojednané, ešte nezakladá ich neprijateľnosť v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Odvolací súd podľa jeho názoru neuviedol presvedčivé

argumenty na podporu svojho tvrdenia, že rozhodcovská doložka spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Skutočnosť, že rozhodcovské konanie inicioval dodávateľ (oprávnený) z dôvodu neplnenia si povinností zo strany spotrebiteľa (povinného) nemôže mať za následok neplatnosť rozhodcovskej doložky, pretože zo žiadneho zákonného ustanovenia na ochranu spotrebiteľa nevyplýva, že rozhodcovské konanie je oprávnený začať výlučne spotrebiteľ a ani ZoRK neobsahuje v tomto smere žiadne obmedzenie. Dovolateľ nesúhlasil ani s názorom odvolacieho súdu, že všeobecný súd by oprávnenosť veriteľom uplatneného nároku posúdil inak (kvalifikovanejšie) ako rozhodcovský súd, keďže tento rovnako pozostáva z odborníkov z oblasti práva. Rovnako sa nedá očakávať, že v prípade riešenia sporu všeobecným súdom by sa dlžníkova pasivita v konaní zmenila na aktívnu obranu. Písomný charakter rozhodcovského konania poskytuje podľa dovolateľa výhodu tak dodávateľovi, ako aj spotrebiteľovi, nakoľko je konanie pre obe strany časovo aj finančne menej náročné. Význam rozhodcovských súdov spočíva tiež v tom, že odbremeňujú všeobecné súdy od riešenia veľkého počtu skutkovo aj právne jednoduchých sporov.

Ďalej dovolateľ namietal voči aplikácii ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, poukazujúc na to, že predmetné ustanovenie nebolo v čase dojednanja rozhodcovskej doložky účinné, a teda zmluvné strany nemohli ani pri najvyššej miere opatrnosti predpokladať, že takto dohodnutá rozhodcovská doložka by mohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súdy aplikáciou tohto ustanovenia porušili zásadu zákazu retroaktivity, a tým aj princíp právnej istoty účastníkov zmluvy. Dovolateľ poukázal tiež na dôvodovú správu k predmetnému ustanoveniu, z ktorej vyvodil, že rozhodcovská doložka je v súlade so zákonom, keďže nebráni dlžníkovi, aby si svoje práva voči veriteľovi uplatnil na všeobecnom súde. Predložením návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy súčasne s úverovou zmluvou si právny predchodca oprávneného plnil povinnosť vyplývajúcu pre neho z ustanovenia § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení účinnom do 30. 11. 2009, ktoré ustanovenie v tomto smere predstavuje špeciálny predpis, upravujúci prípustnosť rozhodcovskej zmluvy a podmienky jej uzavretia v spotrebiteľských zmluvách, kde dodávateľom je banka.

Dovolateľ tiež poukázal na nesprávny slovenský preklad bodu 1 písm. q/ prílohy smernice Rady 93/13/EHS, o ktorý odvolací súd oprel svoj záver o neprijateľnej povahe

rozhodcovskej doložky. Z porovnania viacerých jazykových verzií vyplýva, že smernica Rady 93/13/EHS považuje za nekalú len takú rozhodcovskú doložku, ktorá od spotrebiteľa vyžaduje, aby spory, v ktorých je spotrebiteľ aktívne legitimovaný, predkladal na riešenie výlučne v rozhodcovskom konaní, ktoré nie je upravené právnymi predpismi. V slovenskom právnom poriadku však rozhodcovské konanie upravuje ZoRK, ktorý v plnej miere reflektuje požiadavku ochrany spotrebiteľa, aj so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora.

Z vyššie uvedeného podľa názoru dovolateľa vyplýva, že súdy zúčastnené na rozhodovaní jednak nesprávne právne posúdili danú vec a jednak svoje konanie zaťažili vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Povinná sa dovolaniu oprávneného písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený právnickou osobou založenou na účel výkonu advokácie (ust. § 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 až § 239 O. s. p.

Prípustnosť dovolania podľa ust. § 239 O. s. p. v preskúmvanej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu a ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru ES (ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho

rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania oprávneného by tak prichádzala do úvahy iba vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, taxatívne vymenovaných v ust. § 237 O. s. p. Podľa citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je relevantný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto zákonnom ustanovení, keďže rozhodujúcou skutočnosťou je len zistenie súdu, že k takejto procesnej vade skutočne aj došlo.

Dovolateľ v podanom dovolaní netvrdil procesné vady konania podľa ust. § 237 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. g/ O. s. p. a existencia týchto väd v dovolacom konaní nebola ani zistená. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení O. s. p. nevyplýva.

Dovolateľ výslovne namietal existenciu vady podľa ust. § 237 písm. d/ O. s. p., t. j., že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo.

Podľa ust. § 103 O. s. p., súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Podľa ust. § 104 ods. 1 vety prvej O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa ust. § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova.

Prekážka právoplatne rozhodnutej veci patrí medzi procesné podmienky konania a jej zistenie vedie v každom štádiu konania k zastaveniu konania. O prekážku právoplatne

rozhodnutej veci ide vtedy, ak tá istá vec sa má prejednať v novom konaní. O tú istú vec ide vtedy, ak v novom konaní ide o ten istý nárok (uplatnený z totožného skutkového základu) medzi tými istými účastníkmi, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté. Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej nie je relevantné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, ak určitý skutok vymedzený v žalobe, resp. v návrhu na začatie konania, bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne alebo neúplné. Totožnosť účastníkov je daná, ak ide o tie isté osoby v pôvodnom aj novom konaní, pričom nie je relevantné v akom procesnom postavení (navrhovateľ alebo odporca) vystupujú v týchto konaniach. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa v exekučnom konaní posudzuje primerane k špecifikám tohto konania. Keďže Exekučný poriadok nemá ustanovenie upravujúce prekážku právoplatne rozhodnutej veci, je potrebné aj na exekučné konanie primerane aplikovať ustanovenie § 159 ods. 3 O. s. p., v zmysle ktorého platí, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. Primeranosť použitia citovaného ustanovenia sa prejavuje napríklad v tom, že kým v základnom konaní súd o veci samej súd rozhoduje v zásade rozsudkom (ust. § 152 ods. 1 veta prvá O. s. p.), pričom zákon stanovuje prípady, v ktorých súd o veci samej rozhodne uznesením, v exekučnom konaní súd vždy rozhoduje len uznesením. Predmetom exekučného konania je žiadosť oprávneného o tzv. nútený výkon rozhodnutia (exekučného titulu), keďže povinný dobrovoľne nesplnil povinnosť vyplývajúcu z rozhodnutia vydaného v základnom (tzv. nachádzacom) konaní. Exekučné konanie ako tzv. vykonávacie konanie nie je objektívne spôsobilé založiť vadu konania v zmysle ust. § 237 písm. d/ Exekučného poriadku vo vzťahu k inému ako k exekučnému konaniu, teda ani k rozhodcovskému konaniu, v ktorom sa právo ešte len nachádza (hľadá). Verifikáciou tohto záveru je fakt, že Exekučný poriadok v ustanovení § 36 ods. 3 pripúšťa existenciu tzv. prekážky litispendencie (prekážky skôr začatého konania), avšak len pokiaľ ide o iné (neskôr začaté) exekučné konanie.

Z obsahu spisu vyplýva, že konaniu vo veci exekúcie oprávneného B., s. r. o., so sídlom v B., IČO: X., proti povinnej M., nar. X., bytom M., o vymoženie sumy 612,30 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 Er

812/2010, na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. B1208470 zo 04. júna 2010, vydaného STÁLÝM ROZHODCOVSKÝM SÚDOM, zriadeným pri R., a. s., so sídlom v B., IČO: X., nepredchádzalo iné exekučné konanie a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Exekučný súd je povinný skúmať exekučný titul v rovnakom rozsahu počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. V prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, je povinný exekúciu aj bez návrhu zastaviť. Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou podľa ust. § 237 písm. d/ O. s. p.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov postihnuté tiež vadou podľa ust. § 237 písm. e/ O. s. p. Túto vadu dovolateľ vyvodzuje zo skutočnosti, že súdy skúmali podmienky vydania rozhodcovského rozsudku, hoci povinný nevyvinul žiadnu aktivitu na takýto prieskum.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. zakladá prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku jednej z neodstrániteľných podmienok konania, a to návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný. Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ust. § 81 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania a ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť. V predmetnej veci exekučný súd nezačal konať svojvoľne, sám od seba, ale na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, teda návrh na začatie konania bol podaný. Exekučný súd následne exekúciu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Pre takéto rozhodnutie súd nepotreboval návrh povinného, pretože v zmysle ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku platí, že súd exekúciu zastaví na návrh alebo aj bez návrhu.

Z hľadiska posúdenia obsahu námietky (ust. § 41 ods. 2 O. s. p.) sa javí, že zo strany dovolateľa nejde o námietku nedostatku návrhu na začatie konania podľa ust. § 237 písm. e/ O. s. p., ale o námietku inú, ktorú dovolateľ uplatnil so zreteľom na otázku zákonnosti a vecnej správnosti postupu a právnych záverov, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia. Na námietku dovolateľa, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offio skúmať

povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd preto prihliadal iba v súvislosti so zisťovaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. O takú vadu ide vtedy, ak sa postupom súdu účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom, čím sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V predmetnej veci okresný súd ako súd exekučný, na základe žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku STÁLEHO ROZHODCOVSKÉHO SÚDU, sp. zn. B1208470 zo 04. júna 2010 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie na vymoženie uloženej povinnosti z citovaného rozhodcovského rozsudku. Následne exekučný súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a konanie zastavil (ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku). Podľa názoru dovolacieho súdu, tak exekučný súd prvého stupňa, ako aj súd odvolací, podmienky pre zastavenie exekúcie posúdili správne. Je potrebné tiež uviesť, že v predmetnej veci nemalo byť vydané ani poverenie pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie.

Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označil za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd nielen oprávnený, ale zároveň aj povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej a platnej rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky).

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky dohodnutej v spotrebiteľskej veci (t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej

úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, ktoré tvoria samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že vyššie uvedené závery vyplývajú z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. 6 Cdo 105/2011 z 10. októbra 2012 alebo uznesenie sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012).

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou alebo platnosťou rozhodcovskej zmluvy nebránia ani ustanovenia ZoRK, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľia. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania (tzv. nespotebiteľov) znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci, tak v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 230/2011 z 18. septembra 2012.

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť, a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného ako spotrebiteľa. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi oprávneným a povinným vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako predtlačенý formulár) Obchodné podmienky pre úver (verzia 2/2005), vrátane rozhodcovskej doložky upravenej v článku 9 týchto podmienok. Dovolací súd sa stotožnil aj s dôvodmi,

ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že k vade konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. nedošlo, t. j. oprávnenému nebola postupom súdu prvého stupňa a ani odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Námietkami dovolateľa o neprípustnom preskočení postupu podľa ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ktoré malo rovnako založiť vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., sa dovolací súd nezaoberal, pretože v prejednávanej veci súd prvého stupňa rozhodol o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie tak, že poverenie vydal.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že konanie súdov je postihnuté vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tiež, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a písm. c/ O. s. p.) je potrebné uviesť, že ide o do volacie dôvody, ktoré samy o sebe prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania (ust. § 236 a nasl. O. s. p.), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ust. § 239 O. s. p. a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania podľa ust. § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol dovolanie oprávneného, pretože dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo úspešnej povinnej (ust. § 243b ods. 5 a § 243c v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže si povinná nárok na náhradu týchto trov neuplatnila a ani jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd jej ich náhradu nepriznal.

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. 05. 2013

JUDr Štefan Šatka, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Monika Poliačiková